

L'EFICIÈNCIA DE CAPTURA DE L'ÀGUILA PEIXETERA (*Pandion haliaetus*) A S'ALBUFERA

Joan MAYOL SERRA *
Pere VICENS SIQUIER *

La freqüència amb què distints ornitòlegs visiten el Parc Natural de S'Albufera de Mallorca, la dedicació professional d'alguns d'ells a aquest espai natural, i la infraestructura que ens permet la seva gestió quotidiana, proporcionen una oportunitat de conèixer distints aspectes de la seva avifauna del més gran interès. Per aquest motiu, en el marc del que podria esdevenir un seguiment ornitològic sistemàtic de l'avifauna del Parc s'ha programat l'observació de la biologia i ecologia de distintes espècies d'ocells que puguin tenir un interès científic o conservacionista rellevant.

El cas de l'àguila peixetera, *Pandion haliaetus*, n'és un. Entre un i tres exemplars es poden observar quotidianament al Parc. El seu tamany, mètode de pesca i horari d'activitat la fan especialment adient per a un treball d'observació sistemàtica per part dels visitants, i ens va permetre, durant 1990, encetar un mètode d'investigació basat en les observacions de distintes visitants o operaris del Parc, observacions que ens permeten presentar avui els primers resultats.

Material i mètode

Atesa la freqüència amb què resulta possible efectuar observacions de captures de peixos per part d'aquesta espècie, es va decidir assajar d'obtenir una quantificació de la seva eficiència de captura mitjançant la preparació d'un qüestionari, que permetès l'anotació sistemàtica d'observacions.

Es va optar per un model simple, que fos igualment útil a investigadors que puguin recórrer S'Albufera, a observadors d'aus no específicament preparats i fins i tot a observadors ocasionals. Aquest qüestionari, en forma de fitxa, s'ha fet arribar a totes les persones que efectuen estades de distintes dies dins el Parc, i a observadors que hagin comentat haver estat testimonis de l'activitat predatòria de l'àguila al Parc. La fitxa inclou les variables següents: nom de l'observador, data, hora (solar), edat de l'animal (pot ser indeterminada), localitat de pesca, nombre de picats efectuats (discriminant els que toquen l'aigua dels que no la toquen), determinació de la captura en el seu cas i meteorologia.

S'han recollit un total de 29 observacions, proporcionades en un 76 % pel personal propi del Parc, 10 % per voluntaris o persones que efectuen estades més o menys llargues a S'Albufera i 14 % per altres visitants. La relació d'observadors que han proporcionat dades per al treball present és la següent: Pere VICENS,

* Parc Natural de S'Albufera de Mallorca. Govern Balear.

Maties RABASSA, Kevin PATRICK, Anna HAIGH, Pere TOMÀS, Victòria FONT, Joan MAYOL, Biel PERELLÓ, Miquel FRONTERA, Xesca CRESPI, Hrysoula ATHANASION i Gabriel SEVILLA.

1. L'ús de l'espai per l'àguila peixetera

La primera constatació que es pot deduir de les observacions, que ve a confirmar una impressió empírica, és que l'àguila no utilitza sinó una part relativament reduïda del Parc. La distribució de les localitats de pesca és la següent:

Colombars	6 vegades
Gran Canal	2 vegades
Es Rotlos	1 vegada
Ses Punes	1 vegada

És, per tant, clara la dependència de l'àguila de les localitats més properes al mar. Probablement això es deu a la freqüència amb què les seves preses potencials es troben a llocs accessibles a la seva activitat, ja que encara que les llisses poden arribar fins a les parts altes de les Síquies de Son Senyor i la resta de la part alta del Parc, no hi ha en aquest punts aigües obertes que li facilitin la seva captura.

2. Les preses. Espècie i talla

La identificació de la presa de l'àguila no és senzilla, atesa la distància a què se solen efectuar les observacions. Una avaluació dels seu tamany resulta més

Aquila peixetera (*Pandion haliaetus*) menjant una llissa (*Magel* sp) al Cibollar, Parc Natural de S'Albufera. Foto: Jesús R. Jurado.

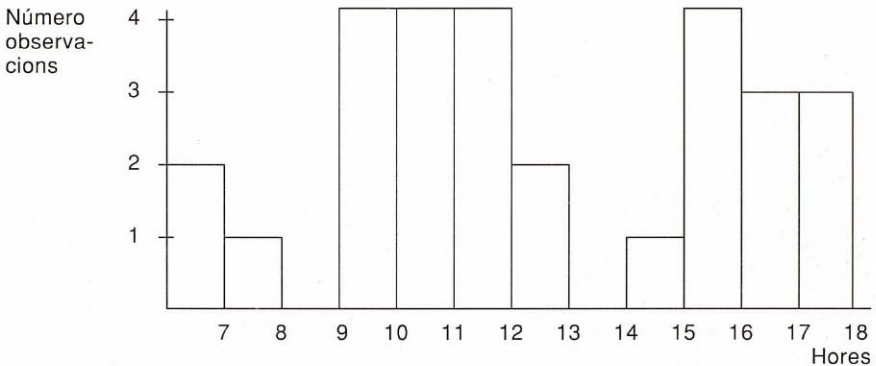
factible, ja que sempre resulta comparable amb la talla de l'ocell. Així i tot, en 8 casos la fitxa consigna l'espècie de la presa, indefectiblement del gènere *Mugil* (llisses). La possibilitat que en alguna ocasió es tractàs de *Dicentrarchus labrax* (Llop) no es pot descartar totalment.

Pel que fa a les talles, en sis casos es considera de 30 cm, superior en dos (35 i 40 cm), i inferior en 4 (2 de vint, i una de 15 i 25 cm). Aquestes talles són relativament altes per a les que se solen observar al Parc. *Pandion*, per tant, selecciona les seves preses entre els mugílids de gran talla presents a S'Albufera.

3. Horari i meteorologia

La distribució horària d'observacions queda reflectida al quadre 1. És evident que aquestes observacions estan molt esbiaixades en funció dels horaris laborals i d'obertura del Parc a les visites, però podem concloure que hi ha una activitat de pesca important en les hores més lluminoses del matí, un aparent repòs en les hores centrals del dia i una represa d'activitat a les primeres hores de l'horabaixa. La relativa abundància d'observacions a les primeres hores del matí (molt menys prospectades) resulta significativa.

Quadre 1. Distribució horària de les observacions de captures i activitat de pesca.

Quant a meteorologia, podem resumir les observacions en la matriu següent, on s'indiquen els percentatges d'èxit de captura observats:

	Sol	Ennigulat
Calma	50 %	0 %
Vent	89 %	40 %

El vent, per tant, sembla afavorir l'èxit de captura, a l'igual que el temps ensolellat.

4. L'èxit de captura

Les observacions ens proporcionen un total de 112 picats, dels quals sols una part (43 en total) arriben a impactar amb la superfície de l'aigua. D'aquests 43, aconseguiren presa un total de 13 (les altres observacions de presa no inclouen la captura pròpiament dita).

Això ens dona un èxit de captura molt baix: sols de l'11,6 % si consideram (com resulta pertinent) la totalitat dels picats observats i del 30,2 % si consideram les cabussades. Aquesta xifra resulta baixa comparada amb les que proporciona la literatura sobre l'espècie, que inclou dades referides a la proporció de captures sobre cabussades: 65 % (Escòssia), 41 % (Noruega), 25-90 % (Nordamèrica) i 20-45 % (Àfrica) (CRAMP, S. 1980). Ens trobam, per tant, a un nivell mig dels observats a Àfrica, i dins del rang inferior al de les observacions americanes. Probablement, podem interpretar aquestes dades en el sentit que gran part de les observacions efectuades a S'Albufera corresponen a exemplars juvenils, encara poc experts, com seria segurament el cas de les observacions africanes i de part de les americanes. També és lògic considerar que la relativa raresa de les preses a S'Albufera, i el fet que es tracti d'una espècie prou àgil i físicament robusta com és la Llissa, determina un èxit de captura relativament baix.

Lamentablement les dades que hem obtingut sobre l'edat dels ocells pescant són molt limitades, i no tenim la seguretat que la discriminació de l'edat hagi estat adequada.

Resum i conclusions

Pandion haliaetus, al Parc Natural de S'Albufera de Mallorca, és una espècie estenòfaga que preda molt selectivament sobre *Mugil sp.* de gran talla (aprox. 30 cm), en localitats concretes del Parc, lligada a les aigües obertes properes al mar. L'èxit de la captura és afavorida pel vent i, en menor mesura, el temps ensolellat. La seva activitat es desenvolupa preferentment a mig matí i mitja tarda, amb una disminució a les hores centrals del dia i una probable activitat marcada a les primeres hores de llum.

L'èxit de captura a S'Albufera és relativament baix, segons les observacions d'altres autors publicades a la bibliografia, i es poden situar sobre el 30,2 % de les cabussades, i un 11,6 % dels picats. Hipotèticament, això es pot relacionar amb la proporció d'imadurs present a S'Albufera, o amb característiques físiques de la seva presa quasi exclusiva aquí.

Seria de gran interès disposar de dades comparatives d'èxit de captura a altres localitats illenques, i en concret de la pesca al mar i als embassaments de Cúber i Gorg Blau, on les espècies capturades són altres.

Bibliografia

CRAMP & SIMMONS, 1980. "Birds of Europe, the Middle East and North Africa". RSPB vol. II.